

el compromís d'Argentona durant la guerra dels Segadors

FRANCESC LLADÓ

La Generalitat de Catalunya d'ençà de la seva creació, i al llarg dels molts segles d'existència, ha passat diversos processos de desenvolupament; però en el transcurs dels quals sempre ha donat mostra de dignitat i senyoria, propi del govern d'una nació. Aquesta dignitat es mantingué fins arribat al 1714, any en què fou abolida la institució i li foren usurpades les seves funcions. Al llarg de tot aquests períodes, la Generalitat gestionava l'administració, l'economia i la política pròpia, amb gran zel, sempre gelosa de prestar el servei pel qual havia estat creada. En la Generalitat, s'hi trobava representat el Braç Senyorial, el Militar o Nobiliari i el Braç Eclesiàstic, que al llarg de molts períodes n'havia ostentat la presidència, i al poble el representava el rei, quan es trobava present.

Amb més o menys obvietat o amb consentiment del rei, es prou conegut que d'ençà de la mort del Rei Martí I, la monarquia es mantingué d'esquena a Catalunya, ja que els representants del rei, no volien tractar amb les Corts Catalanes, pel sistema pactista amb què aquestes operaven per resoldre els afers d'Estat, tant els econòmics com els polítics. Les resolucions preses per aquest estament, eren sotmeses a discussió i eren pactades en les Corts,¹ gest

que no acceptaven les oligarquies dominants de la Cort Reial.

Es produïren un munt d'intransigències al llarg de molts períodes i segles, comportaren desavinences i litigis amb greus decisions,² en les quals la Generalitat es veié obligada a adoptar posicions d'enfrontament amb la monarquia. Tal com va succeir en els anys 1462, i 1640 i també a inicis del 1700; anys en què la Generalitat era representada per tots els braços jeràrquics del país,³ el Reial, el Militar, i l'Eclesiàstic. S'administrava el país dintre el possible, d'acord amb les Lleis i Furs catalanes.

Malgrat l'aparent normalitat dinàstica que es mantenia, amb la constatable acceptació per part del poble català en la persona del Rei, mai existí una unanimitat entre els estaments Reials i els de la Generalitat. La corona de Castella sempre intentà condicionar l'administració catalana per mitjà de lleis compartides, decrets i peticions abusives, no establertes en els pactes de les dues corones, com eren les exigències manifestades en cooperació militar i aportacions econòmiques abusives.⁴ Malgrat l'intent i l'esforç la col·laboració per part de la Generalitat, mai deixà d'existir amb referència a la corona de Castella, l'intent de mantenir una crisi constant, acompanyats d'una repressió encoberta per part dels

poders reials.⁵ Les conseqüències d'aquesta crisi també tenien el seu exponent per part de Catalunya en diverses formes, de les quals són destacables les constant queixes polítiques, rivalitats familiars i el bandolerisme.

És destacable que mai deixà d'existir un contenciós entre la Generalitat i la Monarquia; eren presents aquestes tensions sobretot quan es produïen restriccions de sobirania i altres intromissions. També donaren peu a que es formés un corrent de refús o bloc social representat per una part de la noblesa catalana descontenta, secundada per la petita burgesia de la terra, aquest moviment es mantingué d'esquena a la monarquia, es tractava del cultiu polític que portà el país a l'esclat del 1640.

L'esclat es produir amb el desafortunat desenllaç per la invasió francesa al Rosselló, i la batalla per reconquerir el castell de Salses. La causa fou per una guerra de la corona de Castella, en què es veieren involucrats els catalans arrossegats pel compromís que existia entre les dues corones. Aquest compromís que sols obligava a Catalunya amb Castella, consistia en prendre les armes en cas d'ésser atacada la terra, i Salses era terra catalana. Les desafortunades conseqüències d'aquests fets foren tan morals com humanes. Els fets tingueren lloc en

1. *Segons els furs de Catalunya* de Coroleu i Pella.

2. *Història política, societat i cultura dels Països Catalans*.

3. *Història de Catalunya, Societat, Cultura dels del Països Catalans*.

4. La Generalitat màxima representació de la Corona Catalana, i gracies a l'entesa de les dues

Corones, la Catalana i la de Castella, es mantingué fins al 1714 la no participació militar en les guerres de la Corona de Castella.

5. El pactisme Català, història de Catalunya.

l'any 1639 amb la participació de tropes catalanes per reconquerir Salses. Els resultats de la batalla, malgrat l'èxit de la host que envià la Generalitat, ratllaren el desastre i es patiren més baixes per malalties, que les baixes en els combats. Aquests fets anaren acompanyats pel desinterès i la desorganització intencionada, que havia provocat l'abandó de la corona espanyola aparentment aliada; la perfídia de la corona castellana fou vergonyant.

En aquella època la casta política i religiosa procedia principalment de l'estament pagès, secundada per la petita burgesia, que compromesa amb el país mantingué una dignitat i una personalitat digna de respecte. Sense aquesta personalitat pròpia dels catalans no s'haurien produït fets com el Corpus de Sang en l'any 1640, ni a l'any següent la batalla per la defensa de Montjuïc i Barcelona, que amb moltes condicions negatives per les armes catalanes, aquestes obtingueren una victòria esclatant, provocant 4.000 baixes a l'exèrcit invasor en un sol dia, ni tampoc el que succeí tot al llarg d'aquells dinou anys, que es va prolongar aquell desgraciat enfrontament.

Un altre cop la intransigència i el despotisme d'un rei forà, Felip IV, provoquen l'esclat de la guerra entre el Principat de Catalunya i la corona castellana. En vistes de la greu situació de violència i la intransigència que manifestava la corona,⁶ la qual, sense cap motiu raonat, envià els exèrcits del rei Felip que iniciaren la invasió del Principat. Foren horribles les malvestats que aplicaren al seu pas. En un primer moment, desbordaren el sometent que guar-

dava el coll de Balaguer. Després, arribà l'execució massiva dels defensors desarmats de Cambrils que, per engany, s'havien rendit amb la promesa d'ésser respectades les seves vides, però foren degollats implacablement tots els 700 defensors del Castell de Cambrils.

Desbordada de tant horror la Generalitat de Catalunya va sol·licitar ajut al rei de França,⁷ a canvi de l'ajut militar i econòmic per acontentir l'exèrcit invasor, empenyoraren el títol de Comte de Barcelona i les seves potestats. Mentre la Generalitat creava l'exèrcit català, compost per un batalló de 6.000 infants i un esquadró de 600 genets. Amb la creació d'aquest cos militar es féu necessari un ajut financer per al seu manteniment. La càrrega es repartí amb càrrec a les parròquies, universitats i nuclis habitats. Aquesta col·laboració estigué en consonància amb la seva importància demogràfica. És en aquest punt que trobem la parròquia de Sant Julià d'Argenton, amb el ferm compromís per a la defensa de la terra. La seva participació la trobem reflectida en el Dietari de la Generalitat com segueix: "esta datada al vuit de gener de 1641: *"En aquest mateix die de nou compareguren en lo consistori de ses senyories los honorables jurats de la vila de Argenton, los quals donaren rahó a ses senyories com ells a costas de dita vila enviaven al camp del Principat que estava en Martorell vuit cavalls montats ab totas armas a costas dels de dita vila, los quals han promés tenir en campanya fins que la bandera de santa Eulària torne en la present ciutat. Y considerant ses senyories lo servey fa dita vila ab dits vuit cavalls en*

la ocasió present, los exhimeixe del qualsevols somatents fossen en la terra per rahó de dita guerra, sino fos en cas ll570rll tanta pietat que tots uniformement hi haguessen de anar, y manaren en fos feta nota en la present casa, ab que assistiren y foren presents per testimoni don Francisco Vilalba y Joseph Colomer, notari de Barcelona."⁸

Amb aquesta lectura i per la importància del contingent enviat es pot valorar la sensibilitat que gastava el poble; la parròquia estava contribuint al mateix temps amb un gran esforç. Era la prova d'una molt bona predisposició en la contribució de la defensa de la terra.

Una altra circumstància que trobem, en un moment més

Pau Claris i Casademunt, president de la Generalitat 1638-1641. Gravet del segle XIX

6. *La guerra de Catalunya*, del Marquès de los Velez.

7. Fou sempre el títol més preuat dels reis catalans, aportant-lo com emblema i dignitat al

Regne d'Aragó.

8. *Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, volum V.